vergadering **C138**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie

van 27 januari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stageplaatsen en de stagebonus
– 1189 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het toekennen van sociale voordelen op basis van het inkomen in plaats van het statuut
– 1398 (2021-2022) 8

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inpassing van de gemeenschapsdienst in het wijk-werken
– 1404 (2021-2022) 11

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sociaal overleg in de dienstenchequesector
– 1427 (2021-2022) 17

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de wetenschappers die na hun pensioen verder kunnen werken en het beoordelen van onderzoeksprojecten
– 1378 (2021-2022) 20

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over faillissementspreventie en de werking van Dyzo vzw
– 1382 (2021-2022) 24
Bijlage 26

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het omzetverlies in de horeca door de coronamaatregelen
– 1425 (2021-2022) 27

VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stageplaatsen en de stagebonus
– 1189 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik had twee weken geleden een vraag om uitleg ingediend, omdat u had aangekondigd dat bedrijven die achttienplussers een stageplek geven, een bonus van 500 euro per leerling zouden ontvangen. Die stagebonus moet ondernemingen stimuleren om leerlingen in het systeem van alternerend leren een stageplaats aan te bieden.

Er bestaan verschillende vormen van leren en werken. Denk maar aan duaal leren, de leertijd voor leerlingen, een individuele beroepsopleiding (IBO), een werkervaringsstage of een beroepsinlevingsstage voor werkzoekenden of werknemers. Een stageplaats of leerwerkplek is niet alleen een essentieel onderdeel van de opleiding. Het geeft meer mogelijkheden om na de opleiding aan de slag te gaan. Op de schoolbanken leert men natuurlijk heel wat, maar in de praktijk of op de werkvloer staan, is toch nog altijd iets heel anders. Sommigen leren daar meer dan op de schoolbanken. Dat kan soms ook het verschil maken. Sommige zaken leren we beter al doende. In dat geval is het ook belangrijk dat er voldoende kwalitatieve en uitdagende stageplaatsen beschikbaar zijn.

De afgelopen twee jaar hebben we gezien dat dat ook niet evident is. Ondernemingen ervaren zeer sterk de gevolgen van de coronamaatregelen of het uitvallen van hun personeel. Daarnaast stellen we ook vast dat door de krapte op de arbeidsmarkt de vacatures niet worden ingevuld en de werknemers hun handen reeds vol hebben met hun reguliere opdrachten. Nochtans kunnen stageplaatsen en leerwerkplekken een opstap betekenen naar een vaste baan in de onderneming.

Minister, hoe evalueert u het aanbod van de stageplaatsen en leerwerkplekken bij de ondernemingen? In welke mate hebben die een impact op de kwaliteit van de opleiding en de deskundigheid van de afgestudeerden? Hoe kunnen werkgevers beter worden gesensibiliseerd om stageplaatsen en leerwerkplekken te voorzien?

De stagebonus is een handig instrument om de ondernemingen te overtuigen om stageplaatsen aan te bieden. Welke andere mogelijkheden, vragen of noden zijn er bij de werkgevers om te investeren in kwaliteitsvolle stageplaatsen of leerwerkplekken? Hoe zult u daarmee aan de slag gaan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, bedankt om alternerend leren centraal te stellen in uw vraag. Zoals u weet, ligt de thematiek mij nauw aan het hart. Het staat ook buiten kijf dat ondernemingen door hun engagement als leerwerkplek vandaag een belangrijke bijdrage leveren aan praktijkgerichte opleidingen van leerlingen in het secundair onderwijs.

Al tijdens de vorige legislatuur heb ik samen met collega Muyters de schouders gezet onder duaal leren en alternerend leren in het secundair onderwijs. De kracht van 'learning by doing' wordt door leerlingen drie tot vier dagen per week in de praktijk omgezet, onder begeleiding van een mentor in de onderneming. Dat kent u allemaal.

We hebben ook een kwaliteitsbewaking voor de opleidingen. Dat gebeurt onder toezicht van de onderwijsinspectie en de bevoegde inspectiediensten van het beleidsdomein Werk. Dat is een gezamenlijke actie.

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, dat wordt geleid door professor Frank Baert, en de sectorale partnerschappen voor duaal leren informeren ondernemingen en maken ze warm om zich te engageren als leerwerkplek. Er zijn ook duale addenda bij de sectorconvenanten, waardoor organisaties ook extra armslag hebben gekregen om actief op zoek te gaan naar ondernemingen.

Als u dat wilt, kunt u trouwens een overzicht van alle erkende werkplekken vinden op www.duaalleren.vlaanderen. Dat is een handig zoekinstrument.

De geëngageerde ondernemingen kunnen ook op ondersteuning rekenen bij de sector én bij de opleidingsverstrekker. Bij duaal en alternerend leren is samenwerking tussen werk- en onderwijspartners essentieel. Ik zie dat die partnerschappen goed werk leveren en heb vertrouwen in de formule van gedeelde verantwoordelijkheid bij de verdere uitbouw. Ons Departement Werk en Sociale Economie (WSE) ondersteunt ook, met up-to-date monitoringgegevens en de digitale applicatie RadarDuaal. Het jaarlijkse monitoringsrapport van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren geeft ook een heel mooi overzicht van de prospectieacties die in dit kader worden uitgevoerd. In de publicatiedatabank van de Vlaamse overheid kunt u ook het recent gepubliceerde monitoringrapport van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren voor het jaar 2020-2021 terugvinden. Onze gegevens zijn dus eigenlijk zeer accuraat.

De coronacrisis heeft de voorbije twee jaar heel wat uitdagingen gesteld. Om ondernemingen die zich in het schooljaar 2020-2021 engageerden als leerwerkplek een hart onder de riem te steken, zorgde ik ook voor een aanvullende tegemoetkoming vanuit het relanceplan 'Alle hens aan dek' door een aanvullende stagebonus van 1000 euro. Ook in het huidige en het volgende schooljaar verruim ik de stagebonus, zodat werkgevers met leerlingen boven de 18 jaar ook op deze incentive een beroep kunnen doen. De ondernemingen bouwen samen met de scholen aan competente burgers, ondanks moeilijke arbeidsomstandigheden. Na de opstart van duaal leren in het secundair onderwijs sinds 2019 voorzien we, samen met de Vlaamse Regering, vanaf september 2022 ook in duaal leren binnen het volwassenenonderwijs. De regering gelooft dat duaal leren ook kansen kan bieden aan ondernemingen, zeker gelet op de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Via opleidingstrajecten worden de werknemers van morgen opgeleid.

U weet dat ik het zeer belangrijk vind dat jongeren weten dat er ook inspanningen worden geleverd op de arbeidsmarkt als ze daadwerkelijk een diploma secundair onderwijs zouden behalen. Daarom is het ook zo nodig om die stagebonus nu nog eens een jaar in te zetten, zeker voor plus-18-jarigen. Mocht die stagebonus er niet zijn voor jongeren boven de 18, dan zou ik me wel wat zorgen maken. Dan zou men kunnen zeggen 'het is niet meer nodig dat je dat diploma secundair onderwijs haalt, kom gewoon werken als werknemer'. Om die reden hebben we dat ook wat verruimd.

Collega, tot hier een update. Er zijn heel veel plaatsen waar u informatie kunt krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik volg u volledig als het gaat over het verruimen van die doelgroep, om 18-plussers ook al die kansen te bieden om toch dat diploma te behalen. Deze maand hebben we in de plenaire vergadering ook al wel gesproken over die arbeidsmarktkrapte. Dat is al heel uitgebreid aan bod gekomen. Om dezelfde woorden van toen nog eens te

herhalen, aan het einde van die repliek was het gras toen volledig afgemaaid. Ik ben blij dat we in deze commissie toch nog wat meer in detail kunnen gaan met betrekking tot die onderwerpen. Die stages zijn ook heel efficiënt. Ze zijn een goede methode om de werkzoekende bijvoorbeeld in aanraking te laten komen met de werkvloer, om in contact te komen met nieuwe collega's, nieuwe mensen, een nieuwe omgeving, om werkervaring op te doen. Het is bovendien ook nuttig om werkgevers in contact te laten komen met nieuwe arbeidskrachten en hun de juiste tools mee te geven om aan de slag te kunnen gaan op de werkvloer. Zeker nu werkgevers kampen met een tekort aan werkkrachten, kan dat een pluspunt zijn in deze moeilijke situatie.

Enkele weken geleden viel mijn oog op een zeer positief artikel over het duaal leren als combinatie van leren en werken. Daar stond ook in dat steeds meer leerlingen voor een opleiding duaal leren kiezen. Ik citeer: "Vorig schooljaar waren ze met 2.338. Dat is een stijging met 20 procent (...) Er zijn (...) 129 verschillende opleidingen in het secundair onderwijs en 122 in het buitengewoon onderwijs." De leerlingen in duaal leren hebben dan ook een betaald contract. Dat verschilt dan ook van een onbezoldigde stage tijdens een opleiding.

Volgend jaar zal 'leren en werken' ingekanteld worden in het duaal leren. Het gaat over zo'n 8500 leerlingen. In de media gaf u ook aan dat die mensen na dat traject minder vlot aan de slag gaan. Door het inkantelen in het duaal leren geven we hen meer kansen. De sector geeft echter aan dat er een verschil is tussen leren en werken enerzijds en het duaal leren anderzijds. Door de inkanteling van het duaal leren zou die flexibiliteit wegvallen, en voor sommige deelnemers aan het leren en werken vormt dat nu net een noodzakelijke meerwaarde om aan de slag te gaan. Daarover gaat dan ook mijn bijkomende vraag, minister. Op welke manier wordt daarmee rekening gehouden bij de inkanteling in het duaal leren?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de vraag, collega. Over dat laatste, de inkanteling van de Centra Leren en Werken in duaal leren, heb ik zelf ook al heel veel vragen gesteld en zijn er al heel wat stappen gezet. Maar ik had nog een andere insteek. Ik kijk samen met de minister uit naar het duaal leren in het volwassenenonderwijs. We hebben daar heel veel geloof in.

Ik vroeg me af, minister, of u ook het advies gelezen hebt van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), die ook zeer tevreden is met de beslissing om de stagebonus opnieuw te verlengen. En die vraagt eigenlijk ook om werk te maken van een automatische toekenning van de stagebonus. Hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Collega's, ik heb begrepen dat zowel de minister als collega Vandromme niet zo goed hoorbaar was, dus als iedereen erop wil letten om zo goed mogelijk in de micro te spreken.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat u mij goed verstaat.

Collega's, ik sluit me graag even aan bij de interessante vraag van collega Claes, omdat het probleem van het tekort aan stages echt wel heel ruim zit. Natuurlijk lopen in deze coronaperiode werkgevers vaak niet warm om dat te organiseren, maar we kregen de voorbije week toch wel wat noodkreten uit het secundair onderwijs, van gewone leerkrachten die voor hun gewone leerlingen een stageplaats zoeken. Het ging dan bijvoorbeeld over de richting kantoor, waar men nu in het tweede semester natuurlijk graag hier en daar een stageplaats zou willen

hebben. En men vindt die maar niet. Een leerkracht was op zoek naar zestien plaatsen en kreeg ze amper ingevuld. Ook binnen de sociale sector krijgen we dergelijke signalen. Daar vinden studenten graduaat moeilijk een plaats.

Minister, wordt er ook ergens gemonitord hoe het probleem zich situeert binnen de verschillende opleidingen en sectoren? Mocht dat niet zo zijn, is het misschien wel nuttig om dat te doen. Dan kunnen we nagaan in welke sectoren en opleidingen het probleem het grootst is. Dat kan misschien ook in overleg met de sectorfederaties en anderen. Dan kunnen we heel doelgericht kijken hoe we dat probleem kunnen oplossen. Is daar een soort sectorale opleidingsmonitoring voor het probleem rond die stages?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor uw geïnteresseerde vragen, collega's. Ze zijn altijd interessant, uiteraard.

Ben ik nu verstaanbaar? Want ik krijg net een berichtje van de commissiesecretaris ...

De voorzitter: Dat was wat ik daarnet meldde. Nu bent u goed bezig.

Minister Hilde Crevits: Vanmorgen heb ik bij mijn eerste ochtendlijke vergadering ook al mijn beeld uitgezet, omdat ik zo slecht hoorbaar was. Mijn stem is niet anders. Een beetje meer snot dan anders, maar voor de rest is er eigenlijk niet veel verschil.

De voorzitter: Pieter Loridon zit niet in deze commissie, dus dat snot kunt u voor u houden. De rest is in orde.

Minister Hilde Crevits: Ik zal geen enkele inspanning doen om iemand anders te infecteren. Ik zit hier ook helemaal geïsoleerd in mijn kamertje. Ik ben verkouden wakker geworden en zal straks het zekere voor het onzekere nemen en een sneltest doen.

Collega Claes, wat mij betreft, zitten we absoluut nog niet op de limieten als het gaat over duaal leren. Ik vind dat we in Vlaanderen echt nog altijd geen cultuur hebben om leren en werken als iets volwaardigs en iets heel positiefs te zien. Nochtans is er een enorme groep jongeren voor wie de weg naar een diploma zoveel gemakkelijker en beter zou zijn, als ze praktijkervaring zouden kunnen opdoen, samen met theoretische kennis. Daarom is het mijn wens om dat duaal leren verder uit te bouwen. Met de inkanteling van duaal leren bouwen we ook verder. Collega Vandromme heeft eigenlijk al in mijn plaats geantwoord. We wachten hier ook op de adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Met het duaal leren in het volwassenenonderwijs bouwen we ook aan de mogelijkheid om als werkzoekende als instroomkanaal naar je diploma dat duaal leren mogelijk te maken. Dat zou normaal vanaf september mogelijk moeten zijn. Ik vind dat ook een heel belangrijke extra poort.

Collega Vandromme, de suggestie van het automatisch toekennen van de stagebonus is op zich heel goed. We werken ook aan een hervorming van de incentives rond duaal leren. Er zijn er nu een vijftal, die allemaal hun eigen problematieken hebben. De automatisering hoort daar ook bij. Alles wat je automatisch toekent, is natuurlijk gemakkelijk, omdat je dan geen papieren moet invullen. En invulsessies kunnen een hindernis zijn om mensen tot iets te bewegen.

Er is absoluut een nood aan stageplaatsen, maar we moeten ook een beetje realistisch zijn. De coronacrisis heeft alles een beetje dooreengeschud. Bedrijven hanteren ook strenge fysieke coronabeschermingsmaatregelen. Dat maakt het ook

nog extra gecompliceerd als je een leerling wilt aanwerven. Ik hoop dus dat die problemen straks achter de rug zijn.

Theoretisch zijn er plaatsen genoeg, collega Ongena. Er wordt ook via sectorale partnerschappen gekeken hoe we kunnen helpen. Ook het departement doet dat. En als een school een probleem heeft, is het echt belangrijk dat dat ook aan ons wordt gemeld via de geëigende kanalen, omdat we dan ook echt helpen zoeken. Het duaal leren is te belangrijk om de reputatie te laten kapotmaken. De praktische problemen zijn geen geruchten. De problemen die er zijn rond een gebrek aan stageplaatsen, moeten we oplossen. Maar het is natuurlijk geen een-op-een-verhouding in Vlaanderen. Je wilt ook een stageplaats dicht bij je school vinden. Je kunt niet in Antwerpen school lopen en in West-Vlaanderen je stage doen. Dat is moeilijk. En daar zitten natuurlijk wel wat problemen, net zoals je werkzoekenden en vacante plaatsen ook niet een op een kunt matchen.

Ik vind wel, gelet op het feit dat het nog altijd maar een paar duizend jongeren zijn die in duaal leren zitten, dat het echt belangrijk is dat we snel en efficiënt een plaats vinden voor iedereen.

Nog eens, ik denk dat er ook een stukje corona tussen zit en dat men die fysieke contacten op de werkvloer niet graag promoot. Dat maakt het op dit ogenblik misschien wat moeilijker om plaatsen te vinden. Maar geef dat gerust door.

In maart, collega's, starten we een grote campagne rond duaal leren, via nudging-technieken op basis van onderzoek. We zoeken eigenlijk naar de juiste communicatie om duaal leren ook in het hart van de mensen een evenwaardige keuze te laten zijn. Daarom hanteren we heel specifieke benaderingen naar jongeren, leerkrachten en ouders. Wordt dus vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel voor uw repliek, minister. Het ontwikkelen van vaardigheden, zowel op de werkvloer als op de schoolbanken, heeft voordelen voor alle partijen. We hebben het nu niet gehad over de proefprojecten rond duaal lesgeven, maar ik ben ook wel benieuwd naar wat daar de tussentijdse ervaringen en resultaten van zijn. Ondanks dat er heel wat vooruitgang geboekt is, denk ik dat er nog wel wat uitdagingen zijn op dit moment. We moeten blijven investeren in de combinatie van werken en leren. Zo kunnen we tot een succesformule komen.

Voorzitter, het is ook Gedichtendag vandaag. Ik zou graag willen afsluiten met een gedicht, als ik daarvoor de nodige tijd krijg. Mijn gedicht is van Remco Campert.

Verzet begint niet met grote woorden
maar met kleine daden

zoals storm met zacht geritsel in de tuin
of de kat die de kolder in zijn kop krijgt

zoals brede rivieren
met een kleine bron
verscholen in het woud

zoals een vuurzee
met dezelfde lucifer
die een sigaret aansteekt

zoals liefde met een blik
een aanraking iets wat je opvalt in een stem

jezelf een vraag stellen
daarmee begint verzet

en dan die vraag aan een ander stellen.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, collega.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het toekennen van sociale voordelen op basis van het inkomen in plaats van het statuut – 1398 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik zal mijn literaire ontboezemingen houden voor mijn volgende vraag, want ik heb een gedicht gevonden dat veeleer bij die vraag aansluit. Ik zal het nu dus gewoon zakelijk houden.

Minister, alvast veel beterschap gewenst. Bij mij was het ook begonnen met een gewone snotvalling, maar de zelftest was positief. Ik hoop voor u dat dat bij u niet het geval is. Ik hoop dat het bij een gewone verkoudheid blijft.

Dan kom ik tot mijn vraag, minister. Het is een nagel waar ik al geregeld op heb geklopt en waar ik op ga blijven kloppen, omdat ik het echt wel belangrijk vind. Er is een passage in het regeerakkoord die zegt dat we echt moeten nagaan hoe we de sociale voordelen die we vanuit Vlaanderen geven, meer kunnen laten afhangen van inkomen in de plaats van statuut.

We weten dat het, om onze ambitie van 80 procent te realiseren, echt wel belangrijk wordt dat we onder andere werken beter gaan belonen. We hebben nu de jobbonus die daar, denk ik, al een heel belangrijke stap in is, zeker voor mensen met een laag inkomen. Maar het mag niet bij die jobbonus blijven. We moeten opletten dat die 600 euro die je op jaarbasis extra gaat krijgen door te gaan werken, niet helemaal wordt opgevreten door het verlies dat je lijdt aan allerhande sociale voordelen, omdat je gewoon weer aan het werk bent.

Daarom heb ik daar ook in het verleden al heel wat vragen over gesteld, onder andere schriftelijke vragen aan alle ministers. En daaruit bleek bijvoorbeeld dat twee op de drie sociale voordelen die Vlaanderen vandaag geeft, gebeuren op basis van zo'n statuut en dus niet op basis van inkomen. Ik denk dus dat er echt nog wel marge is. Uiteraard ga je dat niet voor alle voordelen kunnen doen. Sommige zijn nu eenmaal afhankelijk van het statuut van bijvoorbeeld werkzoekende. Maar er zijn er ook heel veel die je perfect zou kunnen omleiden richting afhankelijkheid van inkomen.

Onder andere professor Baert heeft onlangs nog in zijn evaluaties over hoe we de krapte moeten aanpakken, echt op die passage gewezen, om ervoor te zorgen dat we daar iets aan doen en dat we echt vermijden dat we de werkloosheidsval in stand houden door allerhande voordelen te geven puur op basis van statuut en niet van inkomen.

Minister, ik blijf de vraag stellen. Ik stel ze ook aan u. Ik heb ze in het verleden ook al aan de minister-president gesteld, maar die zei dat elke minister dat maar

voor zich moet doen. Ik heb het gevoel dat er weinig coördinatie is. En ik weet, minister, dat er binnen het departement Werk en Sociale Economie (WSE) misschien niet zoveel sociale voordelen zijn en dat u daar puur als bevoegd vakminister niet zoveel werk in hebt, maar dit is natuurlijk een werkgelegenheidsmaatregel. Het staat ook in het luik over werk van het regeerakkoord. Daarom richt ik ook mijn hoop op u, minister, om daar toch voldoende achter te zitten bij uw collega's.

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van die bepaling in het Vlaamse regeerakkoord? Wilt u daar toch een beetje de lead in nemen, gelet op het werkgelegenheidsobjectief dat hier zit? Gaat u uw collega's aansporen om daar toch eens werk van te maken? Welke concrete stappen werden door u al gezet om die passage in het regeerakkoord uit te voeren? Wordt er in overleg met uw collega-ministers een stappenplan uitgewerkt om toch een regelmatige monitoring te hebben?

Ik blijf maar proberen, in de hoop dat dat echt wordt opgepikt en dat er werk van wordt gemaakt. Ik denk dat het echt cruciaal is in ons werkgelegenheidsbeleid dat we daar ook werk van maken.

De voorzitter: Dank u wel, collega Ongena. We komen terecht bij de plaatsvervangende minister-president. Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, ik zal starten met een gedicht. Door een of andere omstandigheid was het uit mijn hoofd gegaan dat de Week van de Poëzie start. Het is een gedichtje van Stijn De Paepe, omdat ik het nu wel treffend vind. Ik vind dat hij zeer scherp en mooi schrijft, maar hij heeft ook een heel groot probleem met zijn gezondheid, vandaar dat ik een gedichtje van hem genomen heb. Het heet heel toepasselijk 'Voornemens', in het begin van 2022.

Wat ik mij heb voorgenomen...
Driftig aan gedoe ontkomen.
Schrijven met de scherpste pen.

Teer beminnen zonder schromen.
Letten op geruis van bomen,
op wat wemelt in het ven.

Grootse, onverhoedse dromen
niet proberen af te romen
voor ik ze vergeten ben.

Je wordt er zowaar romantisch van, mocht je dat nog niet zijn, op deze kille, barre donderdagmorgen.

Collega Ongena, dan gaan we nu over naar de realiteit. Het is inderdaad niet de eerste keer dat u een vraag stelt over het toekennen van sociale voordelen op basis van inkomen in plaats van statuut. Ik vind het heel, heel goed dat u in dezen consequent bent met wat we ook in ons regeerakkoord hebben afgesproken. Het is ook een belangrijke afspraak, namelijk dat mensen niet op basis van hun statuut, maar wel op basis van hun inkomen al dan niet voordelen krijgen. U weet dat ik binnen mijn beleidsdomein Werk en Sociale economie (WSE) al een hele tijd geleden dat onderzoek heb laten doen. Ik heb gemerkt dat er bij ons niet onmiddellijk actie nodig is. Vlaanderenbreed is er ook onderzoek gebeurd over de sociale correcties, als deel van de Vlaams Brede Heroverweging. U haalde dat ook aan. Sociale correcties werden gedefinieerd als "regelingen die gelieerd zijn aan de hoogte van het inkomen/vermogen (...) of aan een statuut (…) en die bovenop of naast de generieke regelingen komen die bestaan binnen de diverse beleidsdomeinen". Die

oefening biedt een helder zicht op welke maatregelen nog gekoppeld zijn aan het sociaal statuut.

Voor het beleidsdomein WSE ging het om vier zaken: het treinticket tegen verminderd tarief voor werkzoekenden die solliciteren; de opleidingscheques voor werknemers; de verplaatsingsvergoeding voor werkzoekenden in opleiding, dus het abonnement bij De Lijn, de kilometervergoeding en andere abonnementen; de kinderopvangvergoeding voor werkzoekenden in opleiding. In het geheel van de onderzochte beleidsdomeinen ligt het aandeel sociale correcties bij ons zeer laag, namelijk 0,35 procent van het totaal aan sociale correcties. De beleidsdomeinen die het zwaarst doorwegen, zijn Wonen en Sociale Bescherming. Zij hebben een veel groter aandeel.

Wat mijn vier punten betreft, u ziet onmiddellijk dat het eigenlijk vrij logisch is dat er in dezen een koppeling is tussen het sociaal voordeel en het statuut. Mensen die werkzoekend zijn en een opleiding volgen, krijgen hun ticket terugbetaald. Je kan dat immers moeilijk aan het inkomen koppelen, aangezien dit heel doelgericht is, in functie van het vinden van werk. Mijn eerste analyse is dus dat er in mijn beleidsdomeinen, zoals ik al zei, geen bijkomende actie nodig is. Ik luister echter graag naar uw opmerkingen, mocht u vinden dat we dat toch beter veranderen. Ook voor Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Landbouw en Visserij zijn er geen maatregelen opgelijst.

Ik ben zeker bereid om binnen de regering ook nog eens te bekijken hoe we dit verder aanpakken, omdat dat ook voor een stuk het rechtvaardigheidsgevoel bij mensen zal stimuleren. Misschien kunnen we in de regering ook voorstellen om ter zake een soort voortgangsrapportage te doen. Ik neem mee in een van onze komende ministerraden dat u daar een vraag over hebt gesteld en dat het misschien goed zou zijn om dit via een opvolging te doen of, indien de regering beslist om dit te behouden, ze dan ook zou motiveren waarom ze dat doet. Dan kan je daar een discussie over hebben. Zo heb ik nu bij de vier maatregelen die ik opsomde, gezegd te vinden dat dit een terechte koppeling is, die ook doelmatig is. Dat is eigenlijk hetgeen een correcte uitvoering van het regeerakkoord zou kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel. Zoals ik in mijn inleiding ook al zei, het is juist dat er binnen WSE niet zo veel is. Wat de vier betreft die u aanhaalde, valt er natuurlijk heel veel voor te zeggen om die bij het statuut te laten. Ik zei het ook: niet al die premies zal je kunnen omvormen. Bij sommige van die premies is het wel degelijk nuttig om die aan het statuut te koppelen. Natuurlijk, vandaag zijn twee op de drie aan het statuut gekoppeld. Er zijn er veel, weliswaar binnen de andere bevoegdheidsdomeinen, waarnaar wel moet worden gekeken, bijvoorbeeld in het kader van energiearmoede, mobiliteit of zelfs cultuurevenementen. Het voorzien in tegemoetkomingen voor mensen die bijvoorbeeld werkzoekend zijn of een leefloonstatuut hebben, dat kan toch wel grondig worden bekeken. Het klopt dat er in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging een rapport is gemaakt, dat dat nog eens is opgelijst. Die lijst van alle voordelen ligt er dus. Het komt er nu echt op aan dat iemand dat eens grondig bekijkt en maatregel per maatregel nagaat of er niet kan worden geswitcht van statuut naar inkomen. Het is dat dat voorlopig niet gebeurt. Daarom juich ik het toe dat u dat voor een stuk ter hand wilt nemen en naar de ministerraad wilt brengen. Ik kan u ook helpen. Ik heb ondertussen opnieuw nieuwe schriftelijke vragen aan alle ministers ingediend, met de vraag hoe het daar nu mee zit. Vanuit het parlement probeer ik dus ook wel de druk wat op te voeren.

Minister, als u met uw gezag en vanuit uw functie ook mee de druk opvoert, dan zullen we ter zake misschien nog iets geregeld kunnen krijgen. Voor alle

duidelijkheid, het gaat immers om het volgende: ervoor zorgen dat mensen die opnieuw gaan werken, daar geen prijs voor betalen in de vorm van verlies van voordelen. Die werkloosheidsval moeten we echt wel weg krijgen. Ik heb niet echt een bijkomende vraag, maar alvast dank dat u dat toch ook wat ter hand wilt nemen en binnen de regering wilt aankaarten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega Ongena, dank u wel voor de vraag. U weet dat ook wij van Vooruit zeker voorstanders zijn van het principe dat het inkomen van mensen bepaalt of ze recht hebben op een sociaal voordeel, dit om een werkloosheidsval te vermijden. Dat is dus een goede zaak. Wij steunen uw vraag dan ook om hier echt werk van te maken, maar, zoals ook al gezegd, we moeten wel goed bekijken hoe dat inkomen precies wordt bepaald. We willen immers geen promotieval creëren bij het vermijden van een werkloosheidsval. Ik denk dat we het daar ook allemaal over eens zijn.

Minister, daarom de concrete vraag: zijn er al stappen gezet, is er al overlegd om te bekijken hoe we dat inkomen nog meer nauwgezet kunnen bepalen en promotievallen zo veel mogelijk kunnen worden vermeden? Het is natuurlijk belangrijk dat we de noodzaak van die sociale voordelen ook blijven erkennen. Dat hebt u ook gedaan, net als collega Ongena. Veel Vlamingen hebben het immers, ondanks het feit dat ze werken, nog altijd moeilijk om rond te komen. Uiteraard mag er ook absoluut geen sprake zijn van een afbouwen van sociale voordelen. Bijvoorbeeld als mensen aan het werk gaan, mogen ze hun sociale woning uiteraard niet verliezen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Collega Ongena, u hebt eigenlijk geen bijkomende vragen gesteld. Ik ga dat zeker mee opvolgen. Dat engagement hebt u dus. Ik heb u gezegd dat er vooral inspanningen nodig zijn in andere beleidsdomeinen.

Collega Gennez, in het kader van de jobbonus is het heel belangrijk om het loon minutieus te bepalen om de juiste keuzes te maken. Het is dus zeker mijn grote bezorgdheid dat we geen promotievallen doen ontstaan. We volgen dat dus zorgzaam op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inpassing van de gemeenschapsdienst in het wijk-werken
– 1404 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, zoals daarnet aangekondigd en beloofd zal ik nu even een gedicht voordragen. Het is van een onbekend, maar groot literair talent, dat ook begaan is met onze politieke actualiteit, want de persoon heeft een gedicht gemaakt over iets waar mijn vraag over gaat.

Zo veel geprobeerd,
Zo vaak gefrustreerd,

Zo lang zonder wonder
Zo bang voor gedonder

Verkeken kans, een hard verdict
Een wake up call, op de vingers getikt
Na pech de sjans, een constructief geluid
Op weg naar werk voor hooghangend fruit

Terug naar start en de essentie
Versterken van ego en competentie
Een schone lei en pure winst
Een job in de dop: dat is de gemeenschapsdienst

Ik hoop daarmee, aangezien men ook in culturele middens dan toch overtuigd is van de gemeenschapsdienst, dat de linkse partijen met dit gedicht ook overtuigd zijn van het nut dat de gemeenschapsdienst kan hebben.

Collega's, ik kom tot mijn vraag over de gemeenschapsdienst.

Minister, eind vorig jaar kwam de Vlaamse Regering in een conceptnota tot een akkoord over de manier waarop die gemeenschapsdienst zal worden opgevat wanneer hij, begin volgend jaar vermoedelijk, zal worden uitgerold. Een van de punten die echt nog wel moeten worden opgehelderd, is de verhouding van die gemeenschapsdienst ten aanzien van het wijk-werken. Aangezien werd geopteerd om gemeenschapsdienst in eerste instantie te zien als een competentieversterkend traject voor mensen die na twee jaar werkloosheid nog altijd een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, heeft die gemeenschapsdienst een eigen finaliteit. Daarmee stapte de regering eigenlijk af van het aanvankelijke voornemen om de gemeenschapsdienst te integreren in wijk-werken. Dat zorgt echter natuurlijk voor wat onrust bij de organisatoren van het wijk-werken over de toekomst van het systeem van wijk-werken zodra de gemeenschapsdienst zal zijn uitgerold.

Het is nu eenmaal een feit dat beide stelsels inderdaad een aantal overlappingen en gelijkenissen bevatten, maar natuurlijk ook wel een aantal verschillen, bijvoorbeeld op het vlak van de vergoeding en het feit dat de wijk-werkers wél op particuliere werkvloeren actief zullen zijn. Daarenboven blijkt de uitstroom uit het stelsel van wijk-werken door voormalige PWA'ers (plaatselijk werkgelegenheids-agentschap) die met pensioen gaan, meer ruimte te creëren voor het inzetten van andere werkzoekenden als wijk-werker. In de sector wordt blijkbaar gevreesd dat die instroom onvoldoende zal zijn om te kunnen voldoen aan de activiteiten waarin binnen het wijk-werkstelsel wordt voorzien. Daarom dringen organisatoren van het wijk-werken erop aan om te worden gehoord en betrokken bij het verder uitwerken van het systeem van gemeenschapsdienst.

Minister, hoe wilt u het wijk-werken inhoudelijk en operationeel positioneren ten aanzien van de gemeenschapsdienst? Heb u er al een zicht op hoe we daar toch een duidelijk onderscheid kunnen houden? Welke rol zullen lokale besturen hierin volgens u spelen? Werd er reeds nagegaan welke impact de uitrol van de gemeenschapsdienst kan hebben op de toeleiding naar het wijk-werken en op het kunnen invullen van het voorziene wijk-werkcontingent? Wordt er ook nagegaan welke economische impact de uitrol van de gemeenschapsdienst kan hebben op het activiteitenniveau van wijk-werken? Hebt u ook al overleg ingepland met de organisatoren van het wijk-werken, gelet op hun vrees? Overweegt u bijsturingen aan het concept van het wijk-werken, mocht dat nodig zijn, om het actieterrein van de twee stelsels goed af te bakenen en goed op elkaar af te stemmen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel. Het regeerakkoord heeft zeer duidelijk gemaakt welke positie de gemeenschapsdienst moet innemen. Die moet worden ingezet voor langdurig werkzoekenden die al een heel traject bij VDAB hebben doorlopen zonder daadwerkelijk uit te stromen naar werk. Het komt als instrument dus pas op het einde van een bemiddelingstraject in beeld. Wijk-werken, daarentegen, kan op elk moment worden ingezet als een werkzoekende nood heeft aan een laagdrempelige werkervaring.

In de conceptnota die we hebben goedgekeurd, is opgenomen dat de gemeenschapsdienst vorm zal krijgen als een competentieversterkend instrument. Dat betekent dat er bij de gemeenschapsdienst een opleidingsplan wordt opgesteld om de vaardigheden van mensen aan te scherpen. De taken passen dan binnen dat plan. Bij wijk-werken worden de taken ook uitgevoerd om de vaardigheden bij te schaven, maar zonder een verplicht opleidingsplan en een begeleiding op de werkvloer zelf. Dat is een heel, heel groot verschil tussen de twee. Hoe we dit praktisch gaan invullen, is onderwerp van overleg de komende maanden met VDAB en de stakeholders. Van eind januari tot eind maart worden een heel aantal werkgroepen georganiseerd. Die zullen zich buigen over de positionering van gemeenschapsdienst in het dienstverleningsaanbod van VDAB, over de positionering van gemeenschapsdienst ten opzichte van wijk-werken en andere VDAB-maatregelen, en over de rol van de wijk-werkorganisatoren. De wijk-werkorganisaties zullen we uiteraard betrekken. Ik heb immers ook al wat opmerkingen gekregen. We hebben al toelichting gegeven bij de conceptnota aan de organisatoren. Er is ook wat bezorgdheid in de sector over de impact van gemeenschapsdienst op de toeleiding naar wijk-werken, maar het is een heel groot verschil, aangezien de toeleiding naar wijk-werken op een veel vroeger moment kan, dus doorheen het hele traject, terwijl gemeenschapsdienst pas op het einde van het traject kan.

Ik denk ook dat er een extra dynamiek kan worden gecreëerd door de aandacht voor het potentieel van niet-beroepsactieven, door de versnelde screening van werkzoekenden enzovoort.

Uit het gesprek dat we al hadden met de wijkwerk-organisaties, bleek dat ze ook een aantal suggesties hadden voor bijsturingen aan het wijkwerk-systeem. Dat is ook wel interessant, natuurlijk. Door het feit dat je gemeenschapsdienst naast wijk-werken hebt, dat er ook iets anders bestaat, kan men nu ook met een meer kritische bril naar dat wijk-werken kijken en kan er misschien een betere afbakening zijn van de doelgroep. Collega Ongena, ik hoop dus dat we ook de steun van uw fractie zullen krijgen als we ook nog wat bijsturingen aan het wijk-werksysteem willen voorstellen.

Dan de rol van de lokale besturen. Eigenlijk is het de bedoeling dat zij instaan voor het ter beschikking stellen van werkvloeren en de begeleiding van de werkzoekende met gemeenschapsdienst. De GLOW-partners (Groeien en Leren Op de Werkvloer) van VDAB zullen de werkzoekenden begeleiden richting de gemeenschapsdienst. De wisselwerking tussen GLOW en de lokale besturen en hun wijk-werkorganisaties moet uiteraard nog worden afgestemd. We bekijken ook of lokale besturen een rol op zich kunnen nemen in de begeleiding van de werkzoekenden. Dat wordt in een van voormelde werkgroepen besproken, waarbij stafmedewerkers van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) betrokken zijn, alsook een delegatie van wijk-werkorganisatoren.

Er ligt de komende maanden dus heel wat werk op de plank om de beslissing rond de gemeenschapsdienst te operationaliseren, en dat samen met de stakeholders.

Collega's, ik heb te uwer informatie ook een zeer interessant tabelletje dat de medewerkers van mijn kabinet gemaakt hebben, met de verschillen en de gelijkenissen tussen wijk-werken en gemeenschapsdienst. Ik zal dat tabelletje aan de

commissie laten bezorgen omdat je daarmee op één A4'tje de verschillen opgelijst ziet. Het kan ook helpen om een en ander vrij helder te gaan positioneren.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel voor het antwoord, minister. We horen natuurlijk dat er bij de mensen van het wijk-werken toch een zekere vrees is. Ze vrezen echt dat ze in concurrentie gaan komen met de gemeenschapsdienst. U hebt er al op gewezen dat er wel degelijk wat verschillen zijn, maar blijkbaar is dat toch nog niet voldoende doorgedrongen bij het werkveld. Ik denk dat het goed is dat u dat tabelletje bezorgt, en ook misschien ook, mocht dat nog niet gebeurd zijn, aan de sector van het wijk-werken.

Want er is natuurlijk wel een verschil in doelgroep, zoals u zelf ook aangeeft. Gemeenschapsdienst is effectief een competentieversterkende maatregel voor mensen die al twee jaar of langer werkzoekend zijn en bij wie de afstand tot de arbeidsmarkt heel groot is geworden, terwijl wijk-werken een veel ruimere doelgroep heeft en sneller kan worden ingeschakeld.

Ik denk dat het ook goed is, mocht vanuit de sector de vraag komen, om toch hier en daar wat bijsturing te doen. Ik denk dat het echt wel nodig is, want het is wel belangrijk dat we dat goed afbakenen en dat we dat niet te veel in elkaars vaarwater laten lopen. We gaan dat niet helemaal kunnen uitsluiten. Er zit hier en daar wel een mogelijkheid van een kleine overlapping, maar ik denk dat we toch goed moeten afbakenen. Dus als er voorstellen zijn om wijk-werken beter af te stemmen en te verfijnen, dan moeten we daarvoor van deze gelegenheid gebruik-maken.

Ik heb nog één bijkomende vraag. In welke mate is die vrees van de wijk-werk-sector over de gemeenschapsdienst volgens u dan terecht? Kunt u aangeven of dat al onderzocht is? U hebt wel een tabelletje. Kan daaruit afgeleid worden in welke mate die vrees over het tekort aan toeleiding naar wijkwerken onder impuls van de gemeenschapsdienst gerechtvaardigd is?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Eigenlijk illustreert de vraag van collega Ongena een beetje het suboptimale gebruik van die verschillende stelsels. Plaatselijk Werk-gelegenheidsAgentschap (PWA), wijk-werken, gemeenschapsdienst: ze werken allemaal onvoldoende en dat dreigt toch wel de 'liability' te worden, ook van de gemeenschapsdienst. Voor Vooruit is solidariteit je deel krijgen en ook je deel doen. Wij zijn dan ook absoluut voorstander van het idee dat iemand die al lang in werkloosheid zit, verplicht wordt om een traject te volgen dat hem dichter bij de arbeidsmarkt kan brengen.

Ik denk ook – en ik denk dat collega Ongena dat ook vindt – dat het overgrote deel van de werkzoekenden dat ook echt willen en dat ze willen werken. Wij vinden alvast dat werk emanciperend en zingevend kan en moet zijn.

Tot daar de algemene beschouwing, minister. Ik wil nog iets concreter inpikken op de gemeenschapsdienst. Wij zien toch wel problemen opduiken met deze maatregel. Wij stellen vandaag vast dat heel veel werkzoekenden in een eindeloze carrousel van stages worden gehouden. En wij betreuren in dezen dat de werkervaringsstage geen tijdelijk arbeidscontract is waarmee echt werkervaring wordt opgedaan, zoals dat vroeger het geval was in WEP-plus (werkervaringsprojecten). U weet ook dat de lokale besturen met wijk-werken al hebben bewezen dat ze zich vooral focussen – en dat is zelfs logisch – op de dienstverlening aan de burgers in plaats van op compe-tentieversterking van de werkzoekenden. Dat sluit eigenlijk ook volledig aan bij de rol van die lokale besturen en de competenties die daar inherent aanwezig zijn.

Ik wil toch nog eens herhalen dat wij ook vrezen voor verdringing, namelijk dat er mensen met een vast contract bij lokale besturen, vzw's of onderwijsinstellingen zullen worden vervangen door een opeenvolging van bijna gratis stagiairs. De vraag is dan ook, minister, hoe u ervoor zult zorgen dat de lokale besturen, de vzw's en onderwijsinstellingen competentieversterkende trajecten zullen voorzien met adequate begeleiding, die tegelijk geen reguliere arbeid verdringt.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil ook heel kort even aansluiten.

Collega Gennez, een 'oneindige carrousel van stages en werkervaring', dat is een soort veralgemening die ik niet gewend ben van u. Ik denk dat we allemaal, met alle fracties, ervoor pleiten om werkzoekenden die competentieversterking bij te brengen en weten dat werkplekleren daar een heel belangrijke schakel in kan zijn. Als men dan op zo'n denigrerende toon praat over de instrumenten die we hier grotendeels ook allemaal samen hebben gecreëerd, denk ik dat dat eigenlijk alleen maar te betreuren is.

En trouwens, nog voor de gemeenschapsdienst er is, weet u al dat er een aantal negatieve gevolgen of aspecten aan zijn. Dat vind ik ook jammer, dat gebrek aan openheid om het debat ten minste te voeren over de vormgeving van de maatregel.

Ten gronde ben ik wel blij met de openheid die in het eerste deel van het debat aan de dag werd gelegd, om wijk-werken te gaan evalueren en bij te sturen op basis van de ervaringen die zijn opgedaan, en dan het verhaal van de gemeenschapsdienst daar zo goed mogelijk op te laten aansluiten, wetende dat er toch een zekere overlap zal zijn, bijvoorbeeld in wie dat zal gaan organiseren. De lokale besturen hebben in beide instrumenten een bijzonder belangrijke rol. Dan is het goed om met die lokale besturen de dialoog aan te gaan over wat er anders en beter kan aan wijkwerken. We juichen dat toe, minister. De vraag is ook wat er wanneer zal gebeuren op dat vlak. Wat is de timing van wat u vooropstelt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Het zal u niet verbazen dat ik voor een stuk het pleidooi van collega Bothuyne kan volgen. Hij heeft ook al een stuk van mijn antwoorden gegeven.

Zoals ik al zei, collega Ongena, zijn wij in overleg met de wijkwerkorganisaties om te zoeken waar hun zorgen zitten. Het gaat over twee laagdrempelige instrumenten op lokaal vlak, maar met een andere doelgroep. De gemeenschapsdienst is gericht naar mensen die trajecten achter de rug hebben. Wijkwerken is gericht op werkzoekenden die ook recenter werkloos zijn en ook op niet-actieven. Dat is een totaal verschillende doelgroep en ook een ander instrument.

Collega Gennez, u weet dat PWA niet meer bestaat in Vlaanderen. Wel hebben we naast het wijk-werken de gemeenschapsdienst. Er is in die zin overlap omdat het gaat over kleine taken in de directe omgeving en een aantal vaardigheden die versterkt moeten worden. Maar er zijn ook verschillen, zoals ik al zei. Gemeenschapsdienst wordt in een opleiding gestopt, terwijl bij wijk-werken mensen volledig zelfstandig zaken kunnen doen. Dat is een zeer groot verschil tussen het ene en het andere.

Het gaat ook niet over de verdringing van reguliere taken. Het is nu de tweede keer dat ik u dat hoor zeggen. Het gaat over stages van zes maanden, waarbij begeleiding voorzien wordt via de GLOW-partners, dus externe begeleiding. Er zal met de partner en de gebruiker een opleidingsplan opgemaakt worden. We investeren daar als overheid ook in. Dat is ook niet onbelangrijk.

Collega Bothuyne, ik weet dat het begrip gemeenschapsdienst emotie losmaakt, maar anderzijds, als ik dat mag zeggen: dienst aan de gemeenschap is eigenlijk ook iets positiefs, een dienst aan de gemeenschap die als opleiding voorzien wordt. Het is vreemd. Sommigen hebben negatief gereageerd, maar ik heb van de gewone mensen enorm veel positieve reacties gekregen. Men vindt het goed dat dat ook gebeurt, dat je de mensen niet loslaat. Het gaat ook over mensen die al twee jaar een werkloosheidsuitkering gekregen hebben en niet aan een job geraakt zijn door allerhande redenen. Dus dan verlies je ook een aantal competenties. Ik vind dus dat we daar positief naar moeten kijken en dat we ook de connotatie bij dat woord ... Ik wil er ook een nieuw woord voor zoeken, maar op zich vind ik dat de vlag de lading ook wel dekt. Het is een dienst die ook een opleiding is. Enfin, we zijn zoekende. Maar ik zie heel goed de verschillen. Ik heb ook bewust gekozen voor een traject dat als een opleiding beschouwd wordt.

Collega Ongena, ik moet eerlijk zeggen dat we een hele tijd op de lijn gezeten hebben om er een verlengd wijk-werken van te maken. Dat was ook een piste die bewandeld kon worden, maar uiteindelijk is ervoor gekozen om dat niet te doen. We hebben daar ook maanden over gediscussieerd. Het is ook goed dat daar zo lang over gediscussieerd is, ook binnen de regering, trouwens. En uiteindelijk zijn we het eens geraakt om het op deze wijze in te vullen.

Zo is er opnieuw een heel belangrijke stap in de uitvoering van het regeerakkoord gezet. Dat was voor mij van belang, dat we dat niet lieten aanslepen tot het einde van de legislatuur, maar dat we het in deze legislatuur niet alleen conceptueel zouden beslissen, maar het ook in de praktijk op het terrein doen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister. Het is inderdaad goed dat die beslissing eindelijk genomen is. Ik denk dat het ook een goede keuze is die men gemaakt heeft om naar een competentieversterkend traject te gaan, los van wijk-werken. Maar dan is het natuurlijk ook nodig dat je dat goed op elkaar afstemt. Het is goed dat daar werk van wordt gemaakt.

Ik stel jammer genoeg vast, collega Gennez, dat mijn gedicht u niet overtuigd heeft van het nut van de gemeenschapsdienst. Maar even los van het gedicht: we hebben vandaag afgerond 180.000 werkzoekenden in Vlaanderen. Dat is een absoluut dieptepunt. Dat is heel goed nieuws. Maar je stelt wel vast dat er ondertussen nog 80.000 mensen langdurig werkzoekend zijn, die al meer dan 2 jaar, ondanks de heel vele openstaande vacatures, niet aan het werk raken. En in die groep is de daling veel minder groot dan elders. Meer nog, dat aantal heeft lang gestagneerd. Het is pas sinds enkele maanden dat die groep licht afneemt. Het is dus ongelooflijk moeilijk voor die mensen, hoewel de economische conjunctuur in hun voordeel is, om weer aan het werk te raken. Dan is het toch duidelijk dat we echt ook extra maatregelen gaan moeten nemen.

Ik geloof echt wel in die gemeenschapsdienst, nogmaals, niet als straf of als negatief etiket om op iemand te kleven, maar wel vanuit het idee dat we die mensen moeten helpen om weer die vaardigheden aan te leren en weer die arbeidsattitude te krijgen. En als we daarmee ook lokale besturen en anderen kunnen helpen die vandaag ook schreeuwen om mensen, om die openstaande vacatures voor een stuk in te vullen, denk ik dat we twee vliegen in één klap slaan. Ten eerste maken we die mensen sterker en ten tweede zorgen we ook voor een klein deel van de oplossing voor de krapte die bij heel veel lokale en andere besturen aanwezig is. Ik geloof er dus echt wel sterk in en ik zal blijven proberen u te overtuigen om daar ook in te geloven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sociaal overleg in de dienstenchequesector
– 1427 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, ik wil beginnen met een positief gedicht dat focust op de toekomst, onder de titel 'Later', van de hand van Filip Rogiers.

Later kijken we terug
op de toekomst van toen.

We hadden de langste dagen
nog voor de boeg en van elkaar

het beste nog te goed. Geven
was de regel en om te vergeven

was er niets. Lust en moed
kwamen te paard en spijt te voet.

We konden niet weten hoeveel
te laat later altijd komt.

Als dat geen goede voornemens zijn. Die zouden we ook aan de sociale partners in de dienstenchequesector willen toewensen, collega's, want daar lijkt het sociale overleg nog steeds niet vooruit te gaan. Een aantal maanden geleden hebben we hier de discussie gehad. Het hete hangijzer bleef, onder andere, de eventuele stijging van de kilometervergoeding, de verplaatsingsonkosten voor de huishoud-hulp. Die is momenteel lager dan de werkelijke verplaatsingsonkosten van een dienstenchequemedewerker. En uiteraard was er ook nog de weigering van de sectorfederatie en de werkgevers om meer inspanningen te doen dan de minimale loonstijging van 0,4 procent.

U weet dat in vergelijking met gelijkaardige jobs in de klassieke schoonmaaksector of zorgsector de uurlonen in de dienstenchequesector 1 tot 2 euro lager liggen en dat de verplaatsingen tussen twee klanten niet als arbeidstijd betaald worden. Bovendien zijn er de laatste jaren ook de toegenomen parkeerkosten bijgekomen, die vaak ook ten laste van de werknemers vallen.

Dat betekent ondertussen dat huishoudhulpen ongeveer 10 procent van hun inkomen 'investeren', zal ik maar zeggen, in verplaatsingsonkosten. Dat heeft ACV en ABVV tot de boutade genoopt dat huishoudhulpen waarschijnlijk de enige werknemers zijn die moeten betalen om te mogen gaan werken. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn.

We willen dan ook oproepen om spoedig tot een sociaal akkoord te komen, omdat dat in ieders voordeel is. We hebben extra middelen voorzien in het kader van de begroting om de rendabiliteit van de sector te verbeteren.

Minister, die kunnen echter enkel worden ingezet, zoals u al vaak hebt aangegeven, als ze ook een sociaal akkoord baren, als ze dus ook minstens in ieders voordeel zijn, ook in het voordeel van de dienstenchequemedewerkers.

Zijzelf willen die voorwaarden ook koppelen: meer opleiding, meer ondersteuning, betere loon- en arbeidsvoorwaarden. Vandaar mijn heel concrete vragen. Het u

een zicht op de stand van zaken met betrekking tot het sociaal overleg? Blijft u bij uw standpunt dat de extra middelen er pas komen wanneer er een sociaal akkoord wordt gevonden? We vinden dat een goede zaak.

Het sociaal akkoord moet ook de extra middelen inzetten om de arbeidsomstandigheden van de dienstenchequemedewerkers te verbeteren. Wat kan dat volgens u concreet inhouden?

De sector stelde dat het moeilijk was om een voorwaardelijke indexering uit te voeren. Kunt u eventueel verklaren waarom de sector dat moeilijk uit te voeren vindt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de interessante vragen, die ook mij op een aantal punten intrigeren. Het overleg in de dienstenchequesector loopt, zoals de vorige keren, niet vlot. Ik hoor dat de werkgevers de eisen van de werknemers niet haalbaar achten en zich dus niet naar de onderhandelingstafel hebben begeven. Ik vind dat bijzonder spijtig. Als men niet meer samen rond de tafel zit, dan is een akkoord zo goed als onmogelijk. Dat is niet goed voor de sector: niet goed voor de werknemers, omdat zij nog altijd geen loonsverhoging hebben gekregen, en niet goed voor de ondernemingen, want zoals u weet, heb ik mijn indexering van de dienstencheques afhankelijk gesteld van het bereiken van een akkoord.

Om uit de impasse te geraken, kunnen de sociale partners vragen om een sociaal bemiddelaar aan te stellen. Ik vind dat het moment wel is aangebroken om dat toch te overwegen, voor zover het nog niet zou zijn gebeurd. Ik ben die oplossingspiste genegen. De sociaal bemiddelaar zou dan kunnen inzetten op het met elkaar verzoenen van beide partijen.

Vanuit Vlaanderen wil ik de sector volop steunen. U weet dat ik in bijkomende middelen heb voorzien voor de 100 procentindexering. Ook onze administratie wil ondersteuning bieden, bijvoorbeeld om het financiële luik uit te klaren. Het blijft echter finaal wel het werk van de sociale partners om tot een akkoord te komen.

Ik denk dat ik al helder heb geantwoord op de vraag over de koppeling van de extra middelen. Het staat ook in het besluit dat de volle indexering wordt uitbetaald op het moment dat er een sociaal akkoord is bereikt. Ik houd mij daar ook aan. Ik heb voorlopig geen bijkomende voorwaarden geformuleerd om tot volledige indexering te komen. Er is wel afstemming geweest met de sector. Ik denk dat het goed is dat ze nu tot een akkoord proberen te komen. Dit is ook de beste manier om hen te stimuleren. Had ik dat niet gedaan, dan had ik niks in handen, en dat zou voor de werknemers niet goed zijn geweest.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, ik ga er helemaal mee akkoord dat u die extra middelen voorwaardelijk houdt, zoals inderdaad in het besluit omschreven staat. Zoals ik al zei, ik denk dat een sociaal akkoord sluiten in ieders belang is. Ondertussen zien we ook dat van een ander luik van de discussies die we hier de voorbije maanden hebben gehad, wél driftig werk wordt gemaakt, namelijk extra kosten doorrekenen aan klanten in de dienstenchequesector, tot 9 euro per maand, tot 60 euro per jaar, voor een vipbehandeling tot 6 euro extra per uur. Dat zijn allemaal mededelingen die de klanten van de dienstenchequesector hebben gekregen de voorbije maanden. U gaf echter eerder ook al aan een koele minnaar te zijn van al die extra kosten die worden doorgerekend aan de klanten, zeker als ze de huishoudhulpen zelf niet ten goede komen. U zei eerder ook dat in kaart te zullen brengen, te zullen monitoren wat er extra wordt aangerekend. Wat is de

stand van zaken wat dat betreft? Welke voorwaarden moeten we toch eventueel opleggen of bekijken om op te leggen aan de sector zelf?

De piste van de sociaal bemiddelaar kan ik eigenlijk alleen maar toejuichen. Een sociaal akkoord is inderdaad immers in het belang van iedereen, zoals gezegd, en ik denk dat ook Federgon daarop moet worden aangesproken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, het is inderdaad heel jammer dat er nog altijd geen sociaal akkoord is in de dienstenchequesector. Natuurlijk, het helpt ook niet als men sloganesk in het rond strooit dat er megawinsten worden geboekt in die sector, dat de 100 procentindexering daar nog eens bovenop komt en dat er dus zeker massaal veel geld moet zijn om de huishoudhulpen extra loon te geven. De situatie is natuurlijk iets moeilijker voor de dienstenchequeondernemingen. Dat weten we. Trouwens, het feit dat men inderdaad steeds meer kosten begint door te rekenen aan gebruikers, lijkt me er het bewijs van dat bij veel van die ondernemingen het water aan de lippen staat.

Wat het overleg betreft, had ik ook de vraag genoteerd of het niet stilaan tijd wordt voor een sociaal bemiddelaar. Ik denk inderdaad dat het misschien stilaan tijd wordt om dat te doen, maar daarnaast lijkt het mij toch ook wel belangrijk om voldoende cijfers op tafel te leggen en er dus voor te zorgen dat de financiële stand van zaken in die sector ook nog eens heel duidelijk wordt meegegeven en in kaart gebracht. Ik denk immers dat we absoluut moeten vermijden dat er, door te grote eisen in te willigen, faillissementen in die sector gaan plaatsvinden.

Het is inderdaad zo dat de 100 procentindexering is gekoppeld aan het sociaal akkoord. Op dit moment is die 100 procentindexering er dus nog niet. Minister, hebt u er een zicht op wat de impact zou zijn op de sector, mocht die 100 procentindexering er niet komen? Hoe zit het dan met de rendabiliteit in die sector? Zijn daar cijfers over? Ik weet dat IDEA Consult een soort projectietool heeft gemaakt. Kunt u daar misschien al iets over zeggen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Het klopt dat het Departement Werk en Sociale Economie een enquête heeft gedaan bij de ondernemingen. Op dit ogenblik worden de resultaten verwerkt. Ik denk dus dat de monitor mij eerstdaags zal worden opgeleverd. Collega Gennez, dat gaat dan over de kosten. Het aanrekenen van kosten is een discussie die meespeelt en waarover ik met de sector ook rond de tafel ga zitten, maar ik wil dat pas doen als ik een goed beeld heb van wat nu die kosten zijn die worden aangerekend. Ze mogen niet de pan uit rijzen. U weet dat het decretaal en reglementair mogelijk is om kosten aan te rekenen. Het is een element om de rentabiliteit te versterken, maar ik vind dat er minstens in alle transparantie over zou moeten worden gerapporteerd, zodat mensen, als ze een dienstenchequeonderneming kiezen, ook direct weten wat de kosten zijn die eraan vasthangen en kunnen vergelijken met andere ondernemingen. Het kan immers perfect zijn dat de service van iemand die wat kosten aanrekent, ook een pak beter is, dat je dus zeker waar voor je geld krijgt met die extra kosten. Vooraleer ik met de sector rond de tafel ga zitten, wil ik dus echter ook de resultaten van de enquête kennen.

Collega's, collega Ongena in het bijzonder, ik hoor dat het overleg vooral stokt bij de verplaatsingskosten. Ik vind dat, op het eerste gezicht, eigenlijk niet onredelijk, noch onoverkomelijk. De vraag is een beetje hoe zwaar dat financieel doorweegt. Wij willen helpen met de berekeningen. Dat zou kunnen passen binnen de aanstelling van een sociaal bemiddelaar. Als de 100 procentindexering er niet komt, dan evolueert de rentabiliteit natuurlijk negatief. Dat was ook de reden om

dat in te voeren, maar ik heb altijd gezegd dat het met die 100 procent voor mij ook wel belangrijk is dat er ook wat aan de arbeidsvoorwaarden wordt gesleuteld. Hoe dat gebeurt, dat heb ik eigenlijk overgelaten aan het sociaal overleg. De sector weet wat de voorwaarde is, en hoe langer men wacht, hoe minder goed het is voor de leefbaarheid en voor de arbeidsvoorwaarden. Collega Ongena, er is nog geen bemiddelaar aangesteld. Het gebeurt in veel overleggen dat er zo'n bemiddelaar wordt aangesteld. Ik ga ervan uit dat er de komende weken ook nog heel veel ten goede kan evolueren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): De verplaatsingsonkosten zijn inderdaad redelijk makkelijk te berekenen. Waar dat in veel sectoren 0,37 euro kilometervergoeding is, is dat in de sector van de dienstencheques maar 0,13 euro. Die gap moet dus toch te overbruggen zijn, omdat we toch hopen en vinden dat mensen makkelijk en tegen kostprijs op hun werk moeten kunnen geraken. Gezien de vele verplaatsingen die dienstenchequemedewerkers vanzelfsprekend maken, zou dat toch geen onoverkomelijke horde mogen zijn.

Wat de cijfers betreft, de rentabiliteit staat onder druk. Dat hebben wij inderdaad ook samen vastgesteld toen we met zijn allen ons voorstel van resolutie opstelden. We wilden daar ook met zijn allen iets aan doen, maar het gebrek aan rentabiliteit is toch afhankelijk van het type onderneming. Ik wil de cijfers toch nog eens geven die de drie vakbonden vorige week presenteerden. Daar zie je toch 22,8 miljoen euro winst voor de 24 grootste bedrijven, en dat zijn niet deze die de beste loon- en arbeidsvoorwaarden garanderen aan de dienstenchequemedewerkers. Ik zou dus toch iedereen willen oproepen om de daad bij het woord te voegen, om verantwoordelijkheid te nemen.

Minister, wat het doorrekenen van die kosten betreft, heel veel klanten staan met de rug tegen de muur. Er is een ongelooflijke krapte op de arbeidsmarkt, ook qua werknemers in de dienstenchequesector. Als klant heb je dus niet veel keuze als je die extra kosten in je maag gesplitst krijgt. Er zitten dus nog te veel losse eindjes aan om ervoor te zorgen dat onze huishoudhulpen een degelijk loon en degelijke vervoerskosten uitgekeerd krijgen, ook voor de aantrekkelijkheid van het beroep. Gezien de vele openstaande vacatures is dat ongelooflijk dringend nodig en maatschappelijk zinvol. Ik doe dus een oproep om snel tot een akkoord te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de wetenschappers die na hun pensioen verder kunnen werken en het beoordelen van onderzoeksprojecten
– 1378 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Voorzitter, ik heb ook een gedicht. Het is het gedicht dat ik heb gebruikt op mijn persoonlijke wenskaart voor dit nieuwe jaar, maar je kan het inderdaad ook wel zien in het kader van onderzoek en ontwikkeling, als je het letterlijk bekijkt. Anderzijds is het misschien ook veeleer filosofisch over wat wij als parlementsleden of beleidsmakers doen in het leven. Het gedicht, met als titel 'In de hemel', is van Toon Tellegen, een Nederlands arts en dichter.

In de hemel hing een vraagteken
Waarom?
Mensen klommen op elkaars schouders
en bekeken het van dichtbij.
Het is een oud uitroepteken, zeiden ze, het is kromgetrokken,
het stort bijna neer.

Ze besloten hun verdere leven te wijden
aan de betekenis daarvan.

Ze vervolgden hun weg,
passeerden aanhalingstekens, voetnoten en kleine verschrijvingen,
haakjes werden geopend en schielijk weer gesloten
en in de verte zagen ze drie puntjes
in het heldere wit der onsterfelijkheid.

Misschien moeten we toch eventjes nadenken over onze rol in dit aardse bestaan. Bij dezen echter terug naar de werkelijkheid.

Minister, ik heb een vraag over de wetenschappers die na hun pensioen verder willen doen. Sorry, mijn inleiding is iets langer, maar ik denk dat het onderwerp dat wel noodzaakt. Het gaat inderdaad over het feit dat oud zijn niet out zijn is. Wie langer wil werken na de pensioenleeftijd, zou dat ook daadwerkelijk moeten kunnen doen. Ik denk dat we het daar toch wel over eens zijn. We stellen echter vast dat er drempels zijn om dat effectief waar te maken. We lezen ook getuigenissen in de media van werknemers die nog niet willen stoppen met werken, maar toch tegen de muren van een verstarde regelgeving botsen. Dat geldt ook voor wetenschappers, voor onderzoekers. Sommigen zoeken dan maar andere oorden op en gaan aan de slag in het buitenland, maar daardoor missen we kansen om talenten verder te ontplooien en te laten renderen voor excellent onderzoek.

Minister, u bent echter niet bij de pakken blijven neerzitten. U hebt in samenspraak met de universiteiten en het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) de regels al aangepast, waardoor wetenschappers meer mogelijkheden krijgen om het onderzoek na hun emeritaat voort te zetten. Het FWO zal dus een oproep lanceren voor wetenschappers om na de pensioenleeftijd financiering aan te vragen voor een bepaald onderzoeksproject. Daar zijn natuurlijk wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Zo geldt dit enkel voor bepaalde profielen en moet er steeds een samenwerking zijn met een beloftevolle jonge onderzoeker om de continuïteit te waarborgen. Het voorziene budget is 5 miljoen euro per jaar. Dat is goed voor een tiental projecten per aanvraagronde. Deze projecten zullen ook elk vier jaar lopen.

In het kader daarvan viel ons oog ook op een artikel in De Morgen van 14 januari 2022 over de beslissing van de Nederlandse overheid om meer te investeren in 'ongebonden' onderzoek, dat meer vrijheid en creativiteit geeft aan wetenschappers. Onderzoekers bepalen in dat kader vooral zelf wat ze willen onderzoeken zonder dat het onderzoeksvoorstel eerst door een expertencommissie moet worden beoordeeld. Men stelt immers dat de manier van financiering echte innovatie en baanbrekend onderzoek ontmoedigt. Er zijn voorbeelden van onderzoekers die bot hebben gevangen met hun onderzoeksvoorstellen bij expertencommissies, die niet altijd getuigen van openheid om out of the box en buiten het vakgebied te denken, terwijl achteraf wel blijkt dat er baanbrekend onderzoek werd verricht. Anekdotes spreken tot de verbeelding, maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat we nu op het verkeerde pad zouden zitten. De European Research Council (ERC) richt zich expliciet op high risk/high gain-onderzoek. Uit onderzoek zou echter blijken dat de ERC niet het meest risicovolle onderzoek financiert.

De discussie is niet nieuw en we hebben daar al van gedachten over gewisseld. Toch is het belangrijk om blijvend aandacht te hebben voor risicovol onderzoek waarvan de resultaten onvoorspelbaar zijn. Anderzijds hebben we natuurlijk de verantwoording van de besteding van de overheidsmiddelen. Het FWO geeft aan dat ze de eigen werking evalueren en nagaan of er voldoende risicovol onderzoek wordt gestimuleerd. Er wordt een onderzoek voorbereid over hoe wetenschappers en panelleden het beoordelingsschema ervaren. Op basis daarvan gaat men na hoe procedures eventueel moeten worden aangepast en op welke manier er nood is aan een specifiek financieringskanaal.

Wat is het verschil tussen deze nieuwe oproep gericht naar topwetenschappers die de pensioenleeftijd hebben bereikt en de regels die het FWO vandaag hanteert voor senior onderzoeksprojecten fundamenteel onderzoek? Het is een goede zaak dat deze verruiming wordt mogelijk gemaakt. Ik vraag mij wel af of de leeftijd niet beter kan worden geschrapt bij iedere FWO-oproep waardoor de focus op excellentie van het onderzoek ligt.

Er wordt aangegeven dat het FWO een onderzoek voorbereidt over hoe wetenschappers en panelleden de beoordelingsschema's ervaren. Op welke manier wordt dit onderzoek gevoerd en hoe gaat men aan de slag met de resultaten? Hoe zal rekening worden gehouden met de bevindingen en de suggesties van de onderzoeksinstellingen en de wetenschappers om de werking bij te sturen?

Hoe wordt samengewerkt tussen het FWO en de ERC? In welke mate vinden Vlaamse onderzoekers en wetenschappers de weg naar de ERC en hoe slaagt men erin om middelen te bekomen? Hoe kan de ERC worden ingeschakeld voor het financieren van meer risicovol onderzoek?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Sleurs, ik denk dat mijn antwoord korter zal zijn dan uw vraag, iets wat heel ongebruikelijk is bij de vragen die door u worden gesteld.

Bedankt voor de steun en appreciatie van het nieuw initiatief dat ik samen met het FWO en de universiteiten heb uitgewerkt om onze topwetenschappers ook na de pensioenleeftijd de mogelijkheid te geven hun onderzoek hier in Vlaanderen te blijven uitvoeren. We moeten allemaal langer werken en als er dan zeer excellente wetenschappers hier in Vlaanderen onderzoek willen blijven uitvoeren, moeten we daar de gelegenheid voor creëren.

De focus van elke FWO-oproep ligt net bij de excellentie van het onderzoek. De leeftijd van de aanvragers is eigenlijk nooit een criterium bij het FWO, maar omdat emeriti geen onderzoeksprojecten fundamenteel onderzoek konden aanvragen bij het FWO, werd nu bepaald dat die toch een aanvraag kunnen indienen tot in het jaar van hun pensioen én indien dat pensioen plaatsvindt tijdens de looptijd van het project. Zoals u zelf aangeeft, moet er altijd een samenwerking zijn met een jonge, beloftevolle onderzoeker om de continuïteit te waarborgen. We hebben nu een gaatje in de regelgeving opgevuld om te vermijden dat mensen aan het einde van hun carrière geen aanvragen meer zullen indienen, want dat is wel een verlies aan wijsheid. Zo maak je ook de brug met jonge onderzoekers. Ik vind dat dat een intelligente oplossing is.

Ook het tweede onderwerp dat u hier aanhaalt, is zeer belangrijk. Hoe zorgen we ervoor dat we in Vlaanderen enkel excellent onderzoek financieren zonder dat we het beloftevolle, maar risicovolle onderzoek fnuiken? Zoals u zelf ook aangeeft, moeten we de bestedingen van de overheidsmiddelen ook voldoende kunnen verantwoorden.

Daarom sta ik nog steeds achter de excellentieprocedures van het FWO: onderzoekers moeten projecten uitwerken die dan worden beoordeeld zodat de beste of de meest excellente onderzoeksprojecten worden gefinancierd. Het FWO is zich er wel van bewust dat dit druk zet op het zogenaamde doorbraakonderzoek met een high risk, high gain. Dat is onderzoek met een hoog risico op onvoorspelbare resultaten, maar ook een hoge kans op echt innovatieve doorbraken. Onderzoekers twijfelen soms of dit soort onderzoek niet als onmogelijk zal worden beoordeeld en zijn dus een beetje terughoudend om dat soort projecten in te dienen. Dat kan ervoor zorgen dat we heel belangrijke innovaties en doorbraken missen.

Daarom zal het FWO nu een bevraging lanceren bij de afgelopen onderzoeksprojecten waar wordt gepeild naar het doorbraakkarakter van de bekomen resultaten. Dit zal dan worden besproken met de werkgroep onderzoeksbeleid, de universiteiten, de strategische onderzoekscentra (SOC's) en de raad van bestuur van het FWO om te kijken of we extra acties moeten nemen om ervoor te zorgen dat we zo'n doorbraakonderzoek beter kunnen ondersteunen, zonder zomaar los te komen van het excellentieprincipe. Het FWO is zich echt wel bewust van deze problematiek en probeert zijn werking op dat vlak te optimaliseren. Dat zou kunnen gaan van het aanpassen van bestaande programma's tot het opstarten van een heel specifiek financieringskanaal, mocht dat nodig blijken. Laat ons echter eerst de bevraging afwachten en kijken of er grote problemen zijn. Ik ben mij er wel van bewust dat daarover zorgen zijn.

Misschien kan ik nog meegeven dat er naast de onderzoeksmiddelen van het FWO er zeer veel Vlaamse middelen via het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en via het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF) worden geïnvesteerd. Ook dat geld kun je voor doorbraakonderzoek gebruiken.

Op instellingsniveau wordt er heel regelmatig afgestemd tussen de FWO-staf en de ERC-staf om in belangrijke dossiers expertise uit te wisselen. Dit gebeurt zowel in bilaterale contacten als binnen de overlegplatformen van Science Europe. Het is dus duidelijk dat de ERC binnen al onze Vlaamse instellingen gekend is en dat er wordt samengewerkt.

Om geselecteerd te worden voor de ERC moet het net gaan om nieuw en gedurfd onderzoek dat dus ook risicovol is. Met het FWO voorzien we ook opvangfinanciering voor tien projecten die de topscore A behaalden in de ERC-evaluatieprocedure, maar toch uit de selectie vielen, bijvoorbeeld door de beperkte budgetten.

Ik hoop op die manier een antwoord te hebben gegeven op uw terechte bezorgdheid.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ik ben heel tevreden met het antwoord, zeker en vast omdat de bezorgdheden gekend zijn en ook worden aangepakt. De bevraging zal heel belangrijk zijn. Het doet mij plezier om te weten dat die vragen ook vanuit het beleid worden gesteld en dat er naar oplossingen wordt gezocht. Dat de ERC goed gekend is, is geruststellend, maar ik ben toch vooral benieuwd naar het resultaat van de bevraging en dat we daar ook opnieuw de nodige bijsturingen, als die nodig zullen zijn, kunnen doen vanuit het beleid, vanuit de Vlaamse overheid, vanuit dit parlement. Ik kijk uit naar de resultaten van die bevraging en ben alvast tevreden met het huidige beleid en de aandacht hiervoor door de Vlaamse Regering en de minister in het bijzonder.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over faillissementspreventie en de werking van Dyzo vzw
– 1382 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Ook ik kan niet achterblijven op deze Gedichtendag. Ik koos voor een gedicht van mijn West-Vlaamse leeftijdsgenoot Bart Moeyaert.

gelukkig zullen we
de stenen, keien,
kiezels die jij tot
hiertoe hebt
verlegd vandaag
niet tellen, en laat ons
hopen dat ook niemand
vraagt al dat gewicht te
tillen, het lijkt mij
aangenaam
als we vandaag
gewoon eens naar de
wereld kijken, hoe jij
die hebt veranderd.

We blijven in de culturele sector, voorzitter, en gaan van gedichten naar toneel, want op 15 januari ging het toneelstuk 'Man in de mist' van Het nieuwstedelijk in première. Het stuk, geschreven door Christophe Aussems, gaat over een man en een dreigend faillissement. Christophe Aussems zegt daarover: "Het is akelig actueel geworden ook al hadden we het thema al gekozen voor de coronacrisis. Maar door de crisis zitten veel ondernemers dicht bij een faillissement of zijn ze al failliet gegaan. Ik hoop met het theaterstuk de menselijke kant van zulke drama's bespreekbaar te maken, want daar is nood aan."

We hebben het in deze commissie al heel veel gehad over de werking van Dyzo, een nakende faillissementenstorm, het mentaal welzijn van ondernemers ... Ik ben blij dat nu ook een toneelstuk hier aandacht aan geeft, al is het absoluut geen evident onderwerp, maar wel een heel belangrijk. Daar zijn we als commissieleden waarschijnlijk heel erg van overtuigd.

Het is belangrijk dat we ondernemers op alle mogelijke vlakken ondersteunen, wanneer ze succes halen, maar ook wanneer het niet de goede kant op gaat. Het werk van Dyzo is hierbij van uitermate groot belang.

Toen Kris Peeters minister-president was, is hij gestart met een project Screening4You. Screening4You was uitgetekend als een nieuw samenwerkingsverband tussen de ondernemersorganisatie het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ), de hr-dienstengroep Securex, de kredietverzekeraar Atradius, de sectororganisatie de Koninklijke Vereniging van Accountants en Boekhouders van België (KVABB) en het bedrijfsadviesbureau Multiple Choice. De bedoeling van Screening4You was om die elementen die de continuïteit van ondernemingen bedreigen te detecteren en weg te werken, waardoor faillissementen konden worden voorkomen. Faillissementenpreventie is sowieso een belangrijke tool voor heel wat Vlaamse ondernemers en bedrijven.

Minister, hebt u plannen om, zeker in de huidige coronatijden, nog verdere faillissementenpreventieprojecten op te starten naar analogie met Screening4You?

Dyzo blijft een belangrijke partner voor ondernemers in moeilijkheden. De voorbije jaren hebt u de werkingsmiddelen van Dyzo verhoogd. Blijft deze verhoging ook in 2022 van toepassing?

Ziet Dyzo een stijging in de hulpvragen door de vierde golf?

In mei 2021 waren er al 143 samenwerkingsovereenkomsten tussen lokale besturen en Dyzo: zien we dat dat cijfer nog verder gestegen is?

U gaf vorig jaar aan dat er in de toekomst wordt gestreefd naar nog meer samenwerkingsakkoorden en dat er ook wordt voorzien in vormingen waardoor gemeenten hun ondernemers uit de buurt beter kunnen opvangen wanneer zij in moeilijkheden raken. Wat houden die vormingen precies in? Merkt u nu al een effect van die vormingen?

In een antwoord op de vraag om uitleg van collega Ronse uit mei 2021 zei u dat er soms nog ambtenaren Lokale Economie zijn die Dyzo niet kennen. Merkt u intussen al verbetering op? Is er nog nood aan een campagne om Dyzo bij het grote publiek bekend te maken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil even kort een stand van zaken geven over de faillissementen in Vlaanderen. In 2021 waren er 3427 falingen in Vlaanderen. Dit zijn er 8,5 procent minder dan in 2020 en 30,3 procent minder dan in het precoronajaar 2019. Sinds oktober 2021 zien we wel een normalisering van het aantal faillissementen. Dit als achtergrondinformatie, maar ook als concrete illustratie van de impact van onder andere onze Vlaamse steunmaatregelen doorheen deze crisis, zoals ook werd aangetoond in het onderzoek van Technopolis Group samen met hogeschool VIVES en de KU Leuven, dat twee weken geleden in deze commissie werd besproken.

De historiek en de context van de maatregel Screening4You hebt u zeer juist geschetst. In de nasleep van de bankencrisis van 2008 heeft voormalig minister-president Kris Peeters een oproep voor projecten rond faillissementenpreventie gelanceerd om tijdig elementen die tot een faillissement zouden kunnen leiden te detecteren.

In het eerste ‘contract ondernemerschap’ werd Screening4You opgenomen.

Vandaag is deze tool nog steeds een onderdeel van de dienstverlening van NSZ in het kader van het lopende tweede ‘contract ondernemerschap en innovatieversnelling’.

Daarnaast hebben ook de andere contractpartners, de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), een dienstverlening die bedrijven helpt om de gevarenzone tijdig te herkennen.

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) overlegt jaarlijks met de partners en er zijn op dit moment geen signalen dat er een bijkomende nood zou zijn.

In 2020 hebben we de jaarlijkse werkingsmiddelen van Dyzo door corona tijdelijk verhoogd met 125.000 euro. Ze krijgen nu 710.000 euro. In 2021 zijn de basismiddelen teruggegaan naar 585.000 euro.

Belangrijk is wel dat de werking van Dyzo werd versterkt voor een periode van twee jaar met bijkomende brexitmiddelen van in totaal 300.000 euro voor de opvang van ondernemers in moeilijkheden ten gevolge van de Brexit.

De totale werkingsmiddelen van Dyzo voor 2021 zijn dus 660.000 euro. Dyzo bereidt op dit ogenblik de aanvraag voor werkingsmiddelen voor 2022 voor. Daarbij wordt de jaarlijkse werkingssubsidie opnieuw 585.000 euro, en 150.000 euro brexitsubsidie, of in totaal 735.000 euro voor 2022. De werkingsmiddelen voor 2022 zijn op die manier eigenlijk aanzienlijk hoger dan in 2021.

Uw derde vraag ging over de aanvragen voor hulp. We zien op jaarbasis eigenlijk geen stijging van het aantal nieuwe hulpvragen, maar wel een significante toename van het aantal overlopende dossiers. Wat zijn dat? Dat zijn dossiers van ondernemers die gedurende een langere periode begeleid worden, of opnieuw contact opnemen met Dyzo. We weten niet echt of de stijging in die overlopende dossiers er is door tevredenheid, of door socio-economische redenen, of beide. Maar we hebben dus meer dossiers waar er over een langere periode en intensiever begeleid wordt. Het hoogtepunt – nee, dat is een slecht woord –, het moment met het grootste aantal nieuwe dossiers lag in 2018. Toen waren het er 3289. Je ziet dat, ondanks het stijgende aantal overlopende dossiers, het aantal hulpvragen in 2021 toch lager lag dan in 2019 en 2020. Ik zal het tabelletje met de overzichten als bijlage aan het verslag laten toevoegen.

De vierde vraag: einde maart organiseerde het VLAIO een overlegtafel over ondernemers in moeilijkheden met de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten (VBSG). Daar heeft Dyzo ook de dienstverlening voorgesteld. Bij de laatste controle door de administratie zijn er 178 samenwerkingen met lokale besturen, en 144 daarvan zijn all-in. Het cijfer is dus eigenlijk aanzienlijk toegenomen, collega Vanryckeghem. Je ziet dat de rondes, die we gedaan hebben, toch wel gewerkt hebben.

De vijfde vraag ging over de vorming. Het vooropgestelde aantal opleidingen en het aantal deelnemers zijn einde oktober van vorig jaar al behaald. We hebben onze doelstelling dus zelfs lichtjes overschreden. Dat toont volgens mij aan dat hier duidelijk vraag naar was, en dat de juiste doelgroep ook bereikt kon worden. Inhoudelijk gaan de vormingen vooral over de faillissementswetgeving, over hoe je zelfstandigen in moeilijkheden kan detecteren en remediëren, sociale zekerheid voor zelfstandigen, de voorstelling van Dyzo, en hoe een inkomensonderzoek gebeurt. Dyzo schrijft ook elk jaar alle lokale besturen aan, met het opleidingsaanbod. Het is nog een beetje te vroeg om nu al het effect van de vormingen te kunnen inschatten, maar ik kijk dat wel positief tegemoet.

Dan, de laatste vraag: vorig jaar is de website van Dyzo volledig vernieuwd. Ten opzichte van de vorige website is het een aanzienlijke verbetering, zeker op het vlak van gebruiksvriendelijkheid. Dyzo voorziet een infosessie met Unizo en met het Voka. Dyzo was de afgelopen tijd ook heel aanwezig in de media: De Tijd, Trends, Het Laatste Nieuws … Ook uw eigen vraag toont het belang aan, collega Vanryckeghem. Ik vind het ook goed dat u die vraag stelt. Dat kan alleen maar bijdragen aan de bespreekbaarheid van een zeer gevoelig thema, en vooral aan de bekendheid van Dyzo als helpende hand voor onze ondernemers.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Voorzitter, ik heb eigenlijk geen bijkomende vragen. Het antwoord van de minister was voldoende en bevredigt mij. Ik zal uiteraard het project van Dyzo blijven opvolgen, de volgende maanden en jaren, hier in deze commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het omzetverlies in de horeca door de coronamaatregelen
– 1425 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Goeiemorgen, collega's. Ik heb ook een gedichtje gekozen, eentje uit de coronadichtbundel van het United Nations Children's Fund (UNICEF), en het is getiteld 'Reis'.

Als ik in de tijd kon reizen,
zou ik je gisteren al bewijzen
wat je morgen nog niet wist.
Dat vroeg of laat,
alles wat gebeuren gaat
allang weer goed gekomen is.

Ik hoop dus ook dat we snel naar meer vrijheid gaan, en daar gaat ook mijn vraag een beetje over. Mijn vraag, minister, gaat over het omzetverlies in de horeca door de coronamaatregelen.

Wij hebben er al een paar keer voor gewaarschuwd dat de huidige maatregelen zich echt wel laten voelen. Vorige week werden die feiten ook bevestigd uit een bevraging van Horeca Vlaanderen. Die bevraging toont aan dat de helft van de cafés schat dat ze deze maand een kwart tot de helft omzetverlies zullen lijden. Bij nog eens een kwart is het zelfs meer dan de helft. Bij de feestzaaluitbaters en de cateraars is het nog erger, want grote feesten zijn niet meer toegelaten. Daar zeggen zeven op de tien uitbaters dat ze op een kwart van hun omzet of zelfs helemaal tot nul zijn teruggevallen.

Uit wat zij zeggen blijkt dat vooral het sluitingsuur, dat nu nog op 23 uur ligt, zich laat voelen.

Hierover heb ik de volgende vragen.

Zult u pleiten voor het verlaten van het sluitingsuur? Zo neen, waarom niet? Die vraag is eigenlijk al een beetje achterhaald, want dat werd vorige week beslist op het Overlegcomité. Maar mijn volgende vragen zijn nog steeds meer dan relevant.

Minister, hoe evalueert u de huidige coronamaatregelen in de horeca? Leiden die effectief tot minder besmettingen?

Zult u pleiten voor een afschaffing van het Covid Safe Ticket (CST) in de horeca? Zo neen, waarom niet?

Welke wetenschappelijke studies tonen de effecten aan van het CST?

Hoeveel steunmaatregelen hebt u ontvangen sinds de invoering van het CST? Graag een opsplitsing per maatregel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, voor uw vraag, collega. Als we kijken naar de cijfers van Horeca Vlaanderen, dan zien we dat door het sluitingsuur van 23 uur inderdaad 6,5 procent van de drankgelegenheden een omzetverlies boeken van meer dan 75 procent. Nog eens 18 procent geeft aan tussen de helft en driekwart

minder omzet te kunnen maken. Voor een beperkt segment van de sector is er dus een vrij grote impact.

U weet dat we op het Overlegcomité van 21 januari, bij het vastleggen van de coronabarometer en de code rood, beslist hebben dat het openingsuur versoepeld kan worden naar middernacht. Ik meen dat dit meer flexibiliteit biedt en de aantrekkelijkheid van een avondlijk cafébezoek verhoogt en dat het ook een positief effect zal hebben op de omzet.

Algemeen is mijn standpunt, en u kent het, denk ik, dat we zo snel als het medisch-epidemiologisch verantwoord is, sectoren alle mogelijkheden moeten geven om te ondernemen. Ik zal er ook een bijdrage toe leveren dat we snel kunnen overgaan naar code oranje zodat er geen sluitingsuur meer nodig zal zijn voor de sector.

Dan had u het over mijn evaluatie, in uw tweede en derde vraag. Dankzij de hoge vaccinatiegraad, de efficiënte uitrol van de boostercampagne en een aantal flankerende maatregelen zoals het CST en de mondmaskerplicht, zijn we er tot nu toe in geslaagd om het merendeel van onze bedrijven de kans te bieden om rendabel te kunnen blijven werken.

Mensen vergeten snel, maar zonder vaccinatie waren we nog verplicht om half oktober 2020 tal van sectoren helemaal te sluiten en konden bedrijven uit de horeca pas na mei 2021 terug aan de slag. De flankerende maatregelen die we moeten nemen, zijn niet aangenaam, maar ze stellen ons wel in staat om de horeca open te houden.

Dat is ook te danken aan de hoge vaccinatiegraad in Vlaanderen. Dat geeft mij de kans, collega Malfroot, om iedereen te bedanken die zich heeft laten vaccineren, en om mensen die dat nog niet gedaan hebben aan te moedigen om dat te laten doen.

Eén van uw vragen betreft het CST in de horeca. Ik begrijp absoluut uw bekommernis. Deze werkwijze was wel één van de voorstellen die opgenomen waren in het winterplan van Horeca Vlaanderen zelf. Ik begrijp dat sommigen dat anders zien, maar het CST heeft, naast de mondmaskerplicht en de normen voor verplichte ventilatie, ons in staat gesteld om de horeca gedurende de deltagolf in oktober en november open te houden. Ik zie dat een aantal partijen pleiten voor de afschaffing. We moeten ons daar, wat mij betreft, zeker niet nodeloos lang aan vasthouden, absoluut niet. U weet dat het stopzetten van het CST in de barometer gekoppeld is aan code geel. Dat is wanneer er minder dan 65 ziekenhuisopnames per dag zijn, en minder dan 300 personen op intensieve zorgen.

Quid wetenschap en CST? Het CST is op basis van de aanbevelingen van de wetenschappelijke deskundigen binnen de Groep van Experts voor Managementstrategie van COVID-19 (GEMS) ingevoerd als een instrument voor risicovermindering in risicovolle gebieden. Op die manier kunnen extra delen van de samenleving ontsloten worden.

Zoals toegelicht, hangt het gebruik van het CST ook af van de epidemiologische situatie, het moet in de tijd worden beperkt, afhankelijk zijn van mijlpalen, et cetera, et cetera. Wat de wetenschappelijke onderbouwing betreft, zijn er de voorbije weken diverse internationale studies verschenen. Daaruit komen een aantal positieve effecten. Het coronasecretariaat verzamelt die studies, en minister-president Jambon heeft deze week al toegezegd om die studies ook aan het parlement te bezorgen. Ik denk dus, collega Malfroot, dat er over dit punt misschien eens een bredere discussie in het parlement zal plaatsvinden. Het is trouwens iets wat niet alleen de horeca aanbelangt. Het belangt eigenlijk alle beleidssectoren aan, en ik kijk ook wel uit naar het debat hierover.

Uw laatste vraag betreft de steunaanvragen uit de horeca sinds de invoering van het CST. De verplichting tot het tonen van het CST in de horeca in Vlaanderen werd ingevoerd op 1 november 2021, en sinds 1 oktober 2021 voor dancings en discotheken. De subsidieperiode voor het beschermingsmechanisme loopt van 20 november tot 31 december. Aanvragen kunnen dus ingediend worden vanaf 14 februari. Ik kan dus nog niet meegeven hoeveel aanvragen er precies zijn. Voor wat de horecasector betreft, denken we dat het over circa 2650 ondernemingen zal gaan, die mogelijk een VBM-dossier (Vlaams Beschermingsmechanisme) zullen indienen. Het gaat dus over de discotheken, de feestzalen en cateraars in de ruime zin.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ja, minister, ik kijk ook wel uit naar dat debat, want ik heb toch wel enig debat gemist gedurende gans die periode.

Ik ben blij dat het sluitingsuur wordt verlaat. Blijkbaar zal het virus zich vanaf morgen dan pas verspreiden na middernacht, in plaats van na 23 uur. Ik ben blij dat het virus zo luistert. Had het twee jaar eerder willen luisteren, dan waren we er allang vanaf geweest. Dat is misschien kort door de bocht, maar dat is natuurlijk wat de mensen luidop beginnen te denken. Maar bon, het werd ook al bevestigd dat het CST eigenlijk een zeer beperkt effect heeft gehad van 1 procent, op de verhoging van de vaccinatiegraad, en dat het virologisch gezien eigenlijk weinig nut heeft. Het heeft nog niet geleid tot wat het moest doen, namelijk het doen dalen van de besmettingen, want die QR-code houdt natuurlijk geen virus tegen, die houdt alleen mensen tegen. U weet dat onze partij, het Vlaams Belang, het ook niet langer nodig vindt om dat CST nog te blijven aanhouden, omdat het vooral mensen verdeelt, en mensen tegenhoudt. Wij vinden ook dat vooral de vrijetijdssector hiermee gestraft is. Ik wijs daarmee niet alleen op de horeca, maar ook de fitnesscentra en de cultuursector, die gedurende gans die periode werden belast met taken die ze liever niet deden, omdat ze niet graag politieman spelen in hun eigen zaak. De getuigenissen van de uitbaters hebben ook aangetoond dat de verstrengde maatregelen vooral hebben geleid tot minder inkomsten. De vraag is dan: 'ten koste van wat?'

Ik weet het, minister, u bent verstandig. U beschikt ook over de nodige dosis gezond verstand. Wilt u alstublieft zo snel mogelijk pleiten voor een snelle terugkeer naar het normale leven, zonder die QR-code, en die liefst nog afschaffen voor eind april. De verlenging werd gisteren … *(onverstaanbaar)* … eind april, maar alstublieft, indien mogelijk, doe dat veel vroeger, in het belang van onze vrijetijdssector.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het onnodig is om hier de discussie te voeren over voor of tegen het CST zijn. Dat is geen voer voor deze commissie. Maar ik denk dat we er wel kunnen bij stilstaan dat het gebruik van het CST een veel kleinere impact heeft op de economische situatie dan bijvoorbeeld het sluitingsuur, dat nu gelukkig verlaat is, sinds het laatste Overlegcomité. Gelukkig hebben we vanuit Vlaanderen de koe direct bij de horens gevat, en heeft de horeca ook kunnen gebruik maken van de verschillende steunmaatregelen die minister Crevits voorzien heeft. Op die manier hebben we veel erger kunnen vermijden. Ik denk dat het belangrijk is dat we nu de coronabarometer, waarin ook de horeca opgenomen is, zijn werk laten doen, en dat we, wanneer de cijfers het toelaten, kunnen overschakelen naar code oranje, en hopelijk op termijn ook naar code geel. De coronabarometer geeft perspectief, en neemt de onzekerheid en het in het ongewisse blijven al voor een groot deel weg. Dat is ook de vraag geweest van veel horecaondernemers en van de Unie Belgische Horeca. Ik denk dat iedereen hier in de commissie ernaar verlangt om weer onbezonnen aan de toog van zijn stamkroeg of lievelingscafé te kunnen zitten. Laat dat dan

ook mijn oproep zijn: 'Blijf, uiteraard steeds onder de geldende maatregelen, de horeca opzoeken'. Die mensen weten heus wat ze doen, en ze werken in alle veiligheid.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb het debat over het CST gisteren met veel aandacht thuis gevolgd. Het was zo'n moment waarop ik het echt jammer vind dat de plenaire vergadering maar in een beperkte samenstelling mag samenkomen. Want ik moet zeggen dat ik thuis 'mijn kas heb opgefret'.

Ik zal de laatste zijn om het CST-ticket te gaan bejubelen. Hoe sneller het weg kan, hoe beter, maar ik denk wel dat we dat verstandig moeten doen. Waarin ik echt niet mee kan gaan is in het verketteren van het hele CST-systeem zoals dat door Vlaams Belang gebeurt, blijkbaar opgejaagd door de mensen die om de twee weken Brussel kort en klein komen slaan en politieagenten bekogelen met nadarhekkens. Nu goed, dat is dan hun verantwoordelijkheid.

De realiteit is natuurlijk dat we dankzij CST en de andere maatregelen onze horeca hebben kunnen openhouden. En dat er misschien nu wel een omzetverlies is, maar het alternatief was de lockdown, het sluiten. Dan was er nul omzet. Men weet dat goed genoeg binnen de horecasector en daarom heeft men dat zelf voorgesteld. Ik weet dat met omikron de vraag komt of het nog wel nodig is, maar herinner u: het ging toen wel om de deltavariant die veel gevaarlijker was en waarvan intensieve zorgen vol lag, of toch grotendeels met mensen die niet gevaccineerd waren en die de zwaarste zorgen nodig hadden.

Ik geloof echt wel dat het CST-ticket zijn nut heeft bewezen. Het verketteren ervan, zoals u doet, mevrouw Malfroot, daar kan ik echt niet in mee. Het was juist in het belang van de horeca en ze hadden er daarom ook zelf om gevraagd.

Mijn enige bijkomende vraag, minister, is de volgende. Het is natuurlijk goed dat we de barometer hebben en dat het CST kan verdwijnen als de epidemiologische toestand dat toelaat maar hebt u zicht op wat de horeca zelf vraagt? Vragen zij nu al een afschaffing van het CST-ticket? Hebben zij u daarover al gecontacteerd? Of hebt u daar nog niets van gehoord?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank, collega's, ook voor de gemoederen die een klein beetje oplaaien. Ik vind dat niet zo verkeerd.

Collega Malfroot, ik wil eigenlijk starten met het sluitingsuur. U deed daar nogal bijzonder over maar – het is kort door de bocht – hoe later op de avond, hoe meer drank in de man, hoe dichter we bij elkaar kruipen. Dat is de ervaring. Ik had het misschien poëtischer moeten uitdrukken maar de reden om de horeca te sluiten is net om te vermijden dat mensen de verspreiding in de hand gaan werken. Dat is een redenering die ik wel begrijp.

De sluiting wil natuurlijk zeggen geen inkomsten en iedereen wil natuurlijk zo snel mogelijk naar de normalisatie. Dat wil ik absoluut ook. Ik merk ook wel, collega's, dat er experten zijn die zeggen dat het CST een vals gevoel van veiligheid heeft gegeven. Ik begrijp wel dat er een debat over is, maar ik volg collega Ongena dat we ook een aantal goede zaken hebben kunnen doen doordat het CST er was. Al was het maar dat we mensen enorm gestimuleerd hebben om zich te laten vaccineren, wat ik een zeer, zeer goede zaak vind.

Collega Vanryckeghem, we kunnen vandaag – en dat is zeer goed – in veilige omstandigheden een horecazaak bezoeken. Dus ik steun uw oproep: ga en verspreid

de blijde boodschap dat een horecabezoek veilig is. We moeten trots zijn op onze horeca. Ik was het voorbije weekend aan de zee voor een lange zeewandeling en ik heb daar een horecabezoek gebracht en vastgesteld dat men heel verantwoord werkt en nauwgezet de regels volgt. Ik vond dat heel bijzonder.

Voor het Overlegcomité hebben we trouwens contact gehad met Horeca Vlaanderen. Hun grootste bezorgdheid was het sluitingsuur en niet het CST, alhoewel ik wel, collega Ongena, het debat rond het CST verantwoord vind. Ik zou het zelf ook goedvinden als we terug in 'full arena' kunnen debatteren. Er is ook een evolutie in onze kennis over het virus geweest, ook over de manier waarop het zich verspreidt. De vierde variant is anders dan de oorspronkelijke, ook de besmettelijkheid is anders. Er is zoveel wat onze gedachten heeft doen evolueren en waardoor ik eigenlijk de twee kanten probeer te begrijpen en inzie dat op een bepaald ogenblik het CST best afgeschaft wordt. Dat is expliciet opgenomen in de barometer.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Mijnheer Ongena, uw pleidooi wordt een beetje afgezaagd. Van het ogenblik dat er iemand nog maar één woord twijfel durft uit te drukken worden er woorden in de mond gelegd die helemaal niet gezegd zijn. Dat geldt ook voor u. Hou u aan de feiten. En de feiten zijn dat er slechts een beperkte verhoging van de vaccinatiegraad heeft plaatsgevonden en dat de besmettingen zijn blijven stijgen, dus dat het CST, vooral in de vrijetijdssector, geen nut heeft gehad. De andere sectoren zoals scholen en het bedrijfsleven bleven wel open. Er is ook niet wetenschappelijk vastgesteld dat de besmettingen effectief in de horeca hebben plaatsgevonden.

Het enige wat CST heeft gedaan is mensen tegen elkaar opgezet. Het heeft ook extra geld gekost, vooral extra uitgaven voor de regering aan steunmaatregelen en vooral minder inkomsten voor de uitbaters.

Ik hoop dat we dit debat vrij uitgebreid kunnen voeren en dat we het erover eens zijn dat het CST zo snel mogelijk op de schop moet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.